TOLNA VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Iktatószám: TOF/55/00003-1/2024
Ügyintéző: Nemes Zoltán
Telefon: 74/795-672

Tárgy: Növény-egészségügyi zárlat és kötelező növény-egészségügyi intézkedés elrendelése

Közzététel napja: 2024. január 8.
Levétel: 2024. január 23.

H I R D E T M É N Y

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL.törvény 89.§ (1) bekezdése alapján az alábbi határozatot kifüggesztem.

A határozat az élelmiszerlánc felügyeleti szervnél megtekinthető. Tolna Vármegyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Osztály, Szekszárd Tormay Béla utca 18.

Eljáró hatóság: Tolna Vármegyei Kormányhivatal, mint élelmiszerlánc-felügyeleti szerv

Ügy tárgya: Növény-egészségügyi zárlat és kötelező növény-egészségügyi intézkedés elrendelése

H A T Á R O Z A T

A **Tolna Vármegyei Kormányhivatal**, mint élelmiszerlánc-felügyeleti szerv (továbbiakban: élelmiszerlánc-felügyeleti szerv) **szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma** (*Grapevine flavescence dorée phytoplasma),* **zárlati károsító okozta** 2023. évi fertőzés miatt

Harc és Zomba települések területén növény-egészségügyi zárlatot rendel el. Továbbá

fertőzött területet

jelöl ki a határozat mellékletét képező térkép kisebb körön belüli részén. Ez a kijelölt terület a közigazgatási határon belül található zártkerti szőlő ültetvényeket tartalmaz, és a 2023. évben megtalált zárlati károsítóval fertőzött növények 1 km-es körzetében található.

Védő (puffer) zónát

jelöl ki a határozat mellékletét képező térképen jelzett nagyobb körön belüli területen. Ez a terület a 2023. évi zárlati károsító fertőzés nyomán kijelölt fertőzött terület 3 km-es körzetében található, és Kakasd, Sióagárd, Szekszárd közigazgatási területét érinti.

A fertőzött területeket és a *védő (puffer) zónát* együttesen körülhatárolt területnek jelöli ki.

AGRÁRÜGYI FŐOSZTÁLY
NÖVÉNY- ÉS TALAJVÉDELMI OSZTÁLY
7100 Szekszárd, Tormay B. u. 18. Telefon: (36 74 795-677 E-mail: novenytalaj@tolna.gov.hu
Hivatali kapu rövid név: TMKHNTI, KRID: 102898115

I.) <u>A fertőzött területre vonatkozóan a szőlő növény, szőlő ültetvény használója (földhasználó, tulajdonos) az alábbi előírásokat köteles betartani:</u>

1.) A zárlat ideje alatt a zárlat alá helyezett területről az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv engedélye nélkül *a zárlati károsítónak minősülő szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma fertőzés tüneteit* vizuálisan mutató, illetve laboratóriumi vizsgálattal igazoltan fertőzött szőlő növényt, szőlő szaporító- és ültetési anyagot, egyéb gazdanövényt (erdei iszalagot - *Clematis vitalba-t*) tilos kivinni! A szőlő területről tilos elszállítani szőlő szaporító- és ültetési anyagot, mely kötelezés alól a hatóság a vonatkozó jogszabályban foglalt feltételek teljesülése esetén kérelemre felmentést adhat. Az növényvédelmi hatóság által kijelölt fertőzöttnek minősülő növényt meg kell semmisíteni! A károsító terjedését elősegítő terméket, anyagot, eszközt a területre ki- és bevinni tilos! Szőlő szaporító- és ültetési anyagot a területre csak hatósági növény-egészségügyi ellenőrzésben részesített szőlőiskolákból, forgalmazó helyekről származó tételekből szabad telepíteni!

2.) Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a *zárlati károsítónak minősülő szőlő aranyszínű sárgaság fertőzést terjesztő amerikai szőlőkabóca rovarvektor (Scaphoideus titanus)* ellen kötelező védekezést ír elő! A növény-egészségügyi zárlat fenntartásáig a rovarvektor biológiáját figyelembe véve a vegetációs időszakban 2-3 alkalommal kötelező kémiai – vagy azzal egyenértékű hatékony - védekezést folytatni! A zárlati károsító ellen végzett célzott növényvédő-szeres kezelésekről nyilvántartást szükséges vezetni (permetezési napló), melyet az utolsó bejegyzéstől számított 3 évig kötelező megőrizni!

3.) A fertőzést terjesztő amerikai szőlőkabóca rovarvektor szőlővesszőkre esetlegesen lerakott tojásainak elpusztítása érdekében a tél végi metszéssel eltávolított és eltávolítandó vesszőket égetéssel kell megsemmisíteni! 2024. tavasszal, illetve a növény-egészségügyi zárlat fenntartásáig a rügyfakadáshoz közeli időszakban olajos (paraffin- vagy vazelinolaj) készítményekkel kell gyéríteni a vesszőkön áttelelő tojások számát!

A metszési hulladék égetéssel történő megsemmisítésének előírása az ügyfelet nem mentesíti az ezzel kapcsolatos egyéb jogszabályi kötelezettségek megtétele alól, különösen az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII.5.) BM rendelet 226. § (2) bekezdése szerinti előzetes bejelentés szabálya alól.

4.) Rendszeresen ellenőrizni kell a szőlő növényeket és ültetvényeket. Az esetlegesen előforduló *zárlati károsítónak minősülő szőlő aranyszínű sárgaság* fertőzési gyanút haladéktalanul jelenteni kell az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek!

5.) A fertőzött területen, a zárlat ideje alatt nem létesíthető szőlőiskola és szőlő törzsültetvény.

<u>II.) A védő (puffer) zónára vonatkozóan a szőlő növény, szőlő ültetvény földhasználója (tulajdonosa) az alábbi előírásokat köteles betartani:</u>

1.) A zárlat ideje alatt a zárlat alá helyezett területről az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv engedélye nélkül *Grapevine flavescence dorée phytoplasma fertőzést* vizuálisan mutató, illetve laboratóriumi vizsgálattal igazoltan fertőzött szőlő növényt, szőlő szaporító- és ültetési anyagot, egyéb gazdanövényt: erdei iszalagot (*Clematis vitalba*) kivinni, illetve a károsító terjedését elősegítő terméket, anyagot, eszközt a területre ki- és bevinni tilos! Szőlő szaporító- és ültetési anyagot a területre csak hatósági növény-

egészségügyi ellenőrzésben részesített szőlőiskolákból, forgalmazó helyekről származó tételekből szabad telepíteni.

2.) Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a *zárlati károsítónak minősülő szőlő aranyszínű sárgaság fertőzést terjesztő amerikai szőlőkabóca rovarvektor (Scaphoideus titanus)* ellen kötelező védekezést ír elő. A növény-egészségügyi zárlat fenntartásáig a rovarvektor biológiáját figyelembe véve a vegetációs időszakban 2-3 alkalommal kötelező kémiai – vagy azzal egyenértékű hatékony - védekezést folytatni! A zárlati károsító ellen végzett célzott növényvédő-szeres kezelésekről nyilvántartást szükséges vezetni (permetezési napló), melyet az utolsó bejegyzéstől számított 3 évig kötelező megőrizni!

3.) A fertőzést terjesztő amerikai szőlőkabóca rovarvektor szőlővesszőkre esetlegesen lerakott tojásainak elpusztítása érdekében, a tél végi metszéssel eltávolított és eltávolítandó vesszőket égetéssel kell megsemmisíteni! 2024. tavasszal, illetve a növény-egészségügyi zárlat fenntartásáig a rügyfakadáshoz közeli időszakban olajos (paraffin- vagy vazelinolaj) készítményekkel kell gyéríteni a vesszőkön áttelelő tojások számát!

A metszési hulladék égetéssel történő megsemmisítésének előírása az ügyfelet nem mentesíti az ezzel kapcsolatos egyéb jogszabályi kötelezettségek megtétele alól, különösen az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII.5.) BM rendelet 226. § (2) bekezdése szerinti előzetes bejelentés szabálya alól.

4.) Az esetlegesen előforduló *szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma* zárlati károsító fertőzési gyanút haladéktalanul jelenteni kell az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek!

5.) Nem létesíthető szőlőiskola és szőlő törzsültetvény a zárlati károsítónak minősülő szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma fertőzés szempontjából fertőzött területté minősített területek – fent felsorolt települések – határától számított 100 méter távolságon belül!

III.) A *körülhatárolt területen* a földhasználó az alábbi előírást köteles betartani:

1.) A körülhatárolt területen belül található elhanyagolt ültetvényt és egyéb gondozatlan szőlő területeket úgy kell tekinteni, hogy a termelő, vagy tulajdonos nem teljesítette a zárlatinak minősülő kórokozó terjedésének megakadályozására és a zárlati károsító terjesztését végző rovarok (rovarvektorok) egyedszámának gyérítésére vonatkozó kötelezettséget.

2.) Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv kötelezi a földhasználót, hogy a körülhatárolt területen az esetlegesen előforduló, *zárlati károsítónak minősülő szőlő aranyszínű sárgaság* fertőzés felszámolásáig a növény-egészségügyi zárlati intézkedéseket folyamatosan tartsa be!

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a zárlatot a fertőzött területen előforduló fertőzés felszámolását követően, legkorábban a fertőzés felszámolását követő 3. évben, akkor oldja fel, ha a termelő az előírt zárlati intézkedéseket (növényvédelmi előírásokat és technológiát) betartotta, és ezt a hatóság rendszeres ellenőrzések alapján igazolta. A növény-egészségügyi zárlat feloldásáról a hatóság határozat formájában dönt.

Jelen határozat közhírré tétel útján kerül közlésre az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv által körülhatárolt területet érintő településeken (fertőzött területen, feltételezetten fertőzötté nyilvánított területen) található földhasználók, tulajdonosok részére, az ingatlanuk fekvése szerinti illetékes hegyközség és önkormányzatok hirdető tábláján, továbbá az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv hirdetőtábláján és honlapján keresztül.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv jelen határozat azonnali végrehajtását rendeli el!

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv felhívja az gazdálkodók figyelmét, hogy amennyiben az FD fertőzés felszámolásával/megelőzésével kapcsolatos kötelezettségének nem tesz eleget, úgy az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. Törvény (továbbiakban: Éltv.) 60. § (1) bekezdés a) pontja, valamint az élelmiszerlánc felügyeletével összefüggő bírságok kiszámításának módjáról és mértékéről szóló 194/2008. (VII. 31.) Korm. rendelet 1. sz. melléklet a) 1. pontja alapján növényvédelmi bírsággal kell sújtani, melynek legmagasabb összege százmillió forint, legkisebb összege ötszázezer forint.

A határozat a közléssel véglegessé válik, ellene közigazgatási úton fellebbezésnek helye nincs.

A hatóság határozata ellen a közlésétől számított 30 napon belül – jogsértésre hivatkozással – közigazgatási per indítható a Pécsi Törvényszéknek (7623 Pécs, Rákóczi u. 34.) címzett, de a határozatot hozó közigazgatási szervnél előterjesztett keresetlevél benyújtásával.

A keresetlevelet elektronikus úton, e-Papíron (https://epapir.gov.hu/ oldalon; a „Jogorvoslat” témacsoport és „Közigazgatási szerv határozatának bírósági felülvizsgálat iránti keresetlevél benyújtása” megnevezésű ügytípus és a Tolna Vármegyei Kormányhivatal kiválasztásával) ügyfélkapun vagy cégkapuból küldve lehet benyújtani. Az elektronikus ügyintézés és bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) 9. §-ában meghatározottak - így a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet (beleértve: az egyéni cég, egyéni vállalkozás), állam, önkormányzat, költségvetési szerv, ügyész, jegyző, köztestület, egyéb közigazgatási hatóság és a jogi képviselővel eljáró valamennyi (jogi személy és természetes személy) ügyfél - elektronikus úton kötelesek benyújtani a keresetlevelet. Ha a perben a kapcsolattartás elektronikus úton történik, a határidő elmulasztásának következményeit – a napokban, munkanapokban, hónapokban vagy években megállapított határidő esetén – nem lehet alkalmazni, ha a bírósághoz intézett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján elektronikus úton az informatikai követelményeknek megfelelően előterjesztették.

A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy a keresetlevelet (a fentieknek megfelelő módon) elektronikus úton vagy papír alapon is benyújthatja. A papír alapú keresetlevelet postai úton a Tolna Vármegyei Kormányhivatalnál (7100 Szekszárd, Augusz I. u. 7.) kell előterjeszteni. A postai úton benyújtott beadvány előterjesztési ideje a postára adás napja. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy részéről a keresetlevél elektronikus úton történő benyújtását az elektronikus út vállalásának kell tekinteni.

A keresetlevél benyújtásának a határozat hatályosulására és végrehajtására halasztó hatálya nincs, azonban akinek jogát, jogos érdekét a közigazgatási tevékenység vagy az azzal előidézett helyzet fenntartása sérti, a közvetlenül fenyegető hátrány elhárítása, a vitássá tett jogviszony ideiglenes rendezése, illetve jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása érdekében a keresetlevélben azonnali jogvédelmet kérhet. Azonnali jogvédelem keretében kérhető a halasztó hatály elrendelése. A halasztó hatály elrendelése esetén közigazgatási cselekmény nem hajtható végre, annak alapján jogosultság nem gyakorolható és egyéb módon sem hatályosulhat. Az azonnali jogvédelem iránti kérelemben részletesen meg kell jelölni azokat az indokokat, amelyek az azonnali jogvédelem szükségességét megalapozzák, és az ezek igazolására szolgáló okiratokat csatolni kell. A kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell. A végrehajtás a kérelem bíróság általi elbírálása alatt is foganatosítható.

Tárgyalás tartása a keresetlevélben kérhető. Ha egyik fél sem kéri tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek, a bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz. A tárgyalás tartása iránti kérelem elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

A peres eljárás illetékköteles, melyet a bíróság döntése szerint kell megfizetni, azonban azt a kereseten leróni (megelőlegezni) nem kell.

I N D O K O L Á S

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv 2023. évben szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma zárlati károsító országos ellenőrzési programja kertében, Zomba település szőlő ültetvényeiből, szőlő növényekből mintát gyűjtött és a nemzeti referencia laboratórium (NÉBIH ÉLI Növény-egészségügyi Diagnosztikai Nemzeti Referencia Laboratórium) molekuláris biológiai módszerekkel megvizsgálva, **szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma** (*Grapevine flavescence dorée phytoplasma*) **zárlati károsító okozta fertőzést állapított meg.**

A fentiek alapján az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a zárlati károsító okozta fertőzés felszámolása és visszaszorítása érdekében, a zárlati károsítóval fertőzött szőlő növények termő helyét **fertőzött táblává** nyilvánította.

- A fertőzött táblák 1 km-es körzetében lévő szőlő növényekkel beültetett – a rendelkező részben felsorolt településeken található – ingatlanokat **fertőzött területként jelölte meg**,
- A fertőzött területek 3 km-es körzetében lévő szőlő növényekkel beültetett – a rendelkező részben felsorolt településeken található – ingatlanok képezik a ***védő (puffer) zónát***.

A fertőzött növényeket magában foglaló ültetvényre, területre vonatkozó növény-egészségügyi zárlati intézkedés külön határozatban került elrendelésre.

A növény-egészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. számú melléklet A. részének II. szakasza d) pont 6.) alpontja szerint a *szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma Grapevine flavescence dorée phytoplasma* **zárlati károsító**, amennyiben a szőlő nemzetségbe tartozó növényeken fordul elő és Magyarországra, valamint az Európai Unió területére való behurcolása és terjedésének elősegítése tilos!

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a rendelkező részben a kötelező védekezésről, és az egyéb intézkedések megtételének elrendeléséről, az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) 48. § (1) bekezdése alapján határozott: „Növények és növényi termékek egyes károsítói behurcolásának, elterjedésének és felszaporodásának megakadályozása, kártételének csökkentése, felszámolása érdekében, továbbá a károsító természetéhez és elterjedtségéhez mérten, a veszély elhárításához szükséges mértékben és ideig az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv, az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott esetekben az alábbi növény-egészségügyi intézkedéseket hozhatja:

a) fertőtlenítést, megsemmisítést rendelhet el, amelynek érdekében meghatározott szerek, eszközök, illetve eljárások alkalmazását előírhatja vagy betilthatja;

d) fogékony növényfajok, illetve fajták termesztését korlátozhatja, betilthatja

e) károsítók, valamint a fertőzés közvetítését lehetővé tevő tárgyak szállítását, forgalomba hozatalát és tárolását betilthatja, korlátozhatja, engedélyhez, illetve bejelentéshez kötheti;

g) a károsítók behurcolásának és elterjedésének megakadályozására, előfordulásának, felszaporodásának figyelemmel kísérésére és a védekezési intézkedések megtételére kötelezhet;

h) a fertőzött, fertőzésgyanús vagy fertőzés által veszélyeztetett területeken meghatározott károsítóktól való mentesítésre, illetve mentesen tartásra kötelezhet;

i) korlátozhatja a fertőzött, a fertőzésgyanús vagy a fertőzésveszélynek kitett ingatlanok, földterületek mezőgazdasági célú használatát, hasznosítását, valamint az ilyen földterületeket növény-egészségügyi zárlat alá helyezheti

k) elrendelheti növények vagy növényi termékek tárolására, raktározására szolgáló földterületek, épületek, építmények, helyiségek vagy tartályok fertőtlenítését, mentesítését vagy megtisztítását, és ennek érdekében meghatározott anyagok, eszközök vagy eljárások használatát előírhatja vagy betilthatja."

Az Éltv. 48. § (2) bekezdése szerint: „A zárlati és a vizsgálatköteles nem zárlati károsítóval fertőzött területet, növényt, növényi terméket és az azt tartalmazó szállítmányt, raktárt, eszközt növény-egészségügyi zárlat alá kell helyezni …"

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a R. 7-8. § és a R. 7. melléklete értelmében jelölte ki a fertőzött táblát, a fertőzött területet és a védő (puffer) zónát. A jogszabály szerint a „a fertőzött növényeket, növényi termékeket, területet és létesítményt, továbbá a fertőzés továbbterjedésének megakadályozásához szükséges környezetüket haladéktalanul növény-egészségügyi zárlat (a továbbiakban: zárlat) alá kell helyezni. A fertőzött növényeket, növényi termékeket, valamint a környezetükben levő és a fertőzés terjesztésére alkalmas növényeket és növényi termékeket meg kell semmisíteni. A fertőzés továbbterjedésének megakadályozásához szükséges intézkedéseket, az állami védekezés keretében végzett kezelés, fertőtlenítés végrehajtását és a fertőzött terület további használatára vonatkozó előírásokat az adott fertőzés jellegének megfelelően a zárlati rendelkezés szabályozza." „Zárlati károsítok megtelepedésének, illetve továbbterjedésének megakadályozására és a fertőzés felszámolására vonatkozó belső növény-egészségügyi előírásokat, zárlati szabályokat a 7. számú melléklet tartalmazza."

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a kötelező védekezési és jelentési kötelezettséget az Éltv.17. § (1) bekezdés a), b), c) pontjai alapján írta elő, miszerint a termelő, illetve a földhasználó köteles a zárlati és a vizsgálatköteles nem zárlati károsítókat elpusztítani, azok behurcolását, meghonosodását, terjedését megakadályozni, valamint a zárlati károsítóval történő fertőzést vagy annak gyanúját bejelenteni.

A R. 8. §-a szerint „Zárlati károsítók megtelepedésének, illetve továbbterjedésének megakadályozására és a fertőzés felszámolására vonatkozó belső növény-egészségügyi előírásokat, zárlati szabályokat a 7. számú melléklet tartalmazza."

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a zárlati intézkedéseket a R. 7. számú mellékletének 1.4.1.2.1. pontja értelmében hozta meg, mivel a szőlőn előforduló „Grapevine flavescence dorée (FD) phytoplasma jelenlétének laboratóriumi vizsgálattal szőlőnövényből történt kimutatásakor a fertőzött növényanyagot, valamint az azokat termő területet zárlat alá kell helyezni és haladéktalanul körülhatárolt területet kell kijelölni.

1.4.1.2.1.1. A körülhatárolt terület magában foglalja:

a) fertőzött területet - mely 1 km sugarú kör azon növény(ek) körül, amely(ek)re laboratóriumi vizsgálattal megerősítették a kórokozó jelenlétét, valamint

b) a pufferzónát - amely a fertőzött területet veszi körül és szélessége a fertőzött terület határától mért legalább 3 km.

1.4.1.2.3. A fertőzött területen az alábbi hatósági intézkedéseket kell elrendelni a károsító felszámolására:

a) a terület összes szőlőtermő állományát ellenőrizni kell vizuális vizsgálattal, a szőlő sárgaság betegség (a továbbiakban: szőlő sárgaság) jellegzetes tüneteit mutató minden növényt gyökérzetével együtt meg kell semmisíteni;

b) ha a következő évben található a szőlő sárgaság tünetet mutató növény az előző évben eltávolított helye mellett, az összes, a soron belüli és az a melletti sorban a szomszéd növényt meg kell semmisíteni, még a tünetmenteseket is, és

c) a teljes ültetvényt fel kell számolni, ha a szőlő sárgaság jellegzetes tüneteit mutató növények aránya meghaladja a 30%-ot.

1.4.1.2.4. A fertőzött területen az összes szőlő- és szőlő szaporítóanyag-termelőre vonatkoznak az alábbi kötelezettségek:

a) tilos elszállítani a szaporító- és ültetési anyagot a fertőzöttnek minősítet területen található minden szőlőterületről,

b) rendszeresen kell ellenőrizni az ültetvényt a szőlő sárgaság tünetek jelenlétének megállapítására, észlelés esetén értesíteni kell a megyei kormányhivatalt,

c) védekezni kell az FD-vektorok ellen a megyei kormányhivatal előírása szerint; a kezelések adatainak nyilvántartását legalább 3 évig meg kell őrizni;

d) a megyei kormányhivatal rendelkezése alapján a kijelölt szőlőnövényeket meg kell semmisíteni, és

e) nem létesíthető szőlőiskola és szőlő törzsültetvény a kórokozóval fertőzöttnek minősített területen belül.

1.4.1.2.6. A pufferzónában az alábbi hatósági intézkedéseket kell elrendelni a károsító terjedésének megakadályozására:

a) a területen alapos felderítést kell végezni a szőlő sárgaság tünetek jelenlétének felkutatására,

b) mintát kell venni laboratóriumi vizsgálatra, ha nincs tünetes növény, tünetmentesből,

c) a laboratóriumi vizsgálattal fertőzöttnek bizonyult növényeket meg kell semmisíteni, és

d) egyéb indokolt intézkedéseket kell előírni, pl. a fertőzés bekövetkezése esetén a többi, egészséges növény megvédésére.

1.4.1.2.7. A pufferzónában az összes szőlő- és szőlő szaporítóanyag-termelőre vonatkoznak az alábbi kötelezettségek

a) rendszeres ellenőrzést kell végezni júniustól a tenyészidő végéig szőlőterületén a szőlő sárgaság tünetek jelenlétének felderítésre, a tünetek észlelése esetén értesítenie kell a megyei kormányhivatalt,

b) védekezni kell az FD-vektorok ellen a megyei kormányhivatal előírása szerint; a növényvédő szeres kezelések adatainak nyilvántartását legalább 3 évig meg kell őriznie,

c) meg kell semmisíteni a megyei kormányhivatal által kijelölt szőlőnövényeket az előírtak alapján, és

d) nem létesíthető szőlőiskola és szőlő törzsültetvény a kórokozóval fertőzöttnek minősített terület határától számított 100 méter távolságon belül.

1.4.1.2.8. A körülhatárolt területen belül található elhanyagolt ültetvényt és egyéb gondozatlan szőlőtermő területet úgy kell tekinteni, hogy a termelő vagy tulajdonos nem teljesítette a kórokozó terjedésének megakadályozására és az FD-vektorok egyedszámának gyérítésére vonatkozó, 1.4.1.2.4. c), illetve 1.4.1.2.7. b) pontban előírt kötelezettségét.

1.4.1.2.8.1. Egy szőlőültetvény akkor tekintendő elhanyagoltnak, ha az alábbiak mindegyike teljesül:

a) nem végeznek rendszeres művelést,

b) nem végezték el a legutóbbi téli metszést, így a hajtások átnyúlnak a sorközbe és a soron belül, mely nem biztosítja a megfelelő növény-egészségügyi állapot fenntartása,

c) a legalapvetőbb növényvédő szeres kezeléseket sem végezték el, ökológiai vagy biogazdálkodás esetén nem alkalmazták az abban a rendszerben megengedett készítményeket.

1.4.1.2.17. A Grapevine flavescence dorée phytoplasma terjedésének megakadályozása érdekében minden földhasználóra kiterjedő kötelezettség a tenyészidő során, a rendelkezésre álló útmutatók alapján a szőlőnövények folyamatos ellenőrzése, s a szőlő sárgaság jellegzetes tüneteinek észlelése esetén az illetékes megyei kormányhivatal haladéktalan értesítése.

1.4.1.2.17.1. Ezen túlmenően a földhasználat jellegétől függően a termelőnek az alábbi előírásokat kell betartania:

a) minden szőlőültetvényben

aa) az illetékes kormányhivatal előírásainak megfelelően a kórokozót terjesztő kabóca vektorok - elsősorban az amerikai szőlőkabóca (Scaphoideus titanus) - előfordulása esetén, egyedszámának visszaszorítása érdekében kötelező növényvédő szeres védekezéseket végezni, és

ab) a laboratóriumi vizsgálat alapján fertőzöttnek bizonyult erdei iszalag (Clematis vitalba) növényeket a szőlőültetvények környezetéből gyökérzetükkel együtt el kell távolítani és meg kell semmisíteni; és

b) az ország egész területén minden szőlőiskolában, szőlő-szaporító-alapanyag termő területen és nemesítési állományban, valamint azok 100 méter sugarú körzetében

ba) sárga ragacsos csapdát kell működtetni a kórokozót terjesztő vektorok kifejlett egyedeinek jelzésére,

bb) függetlenül attól, hogy FD-vektor előfordulását jelzik-e az adott termőhelyi csapdák vagy sem, amely termőtájban jelen vannak a kórokozót terjesztő vektorok, az egyedszám visszaszorítására a termőtáj minden szaporítóanyag-termő területén kötelező az ellenük történő növényvédő szeres kezelés. Amely termőtájban az országos felderítés alapján még nem telepedett meg FD-vektor, az illetékes kormányhivatal előírása alapján olyan növényvédelmi technológiát kell alkalmazni, amely biztosítja a kórokozót terjesztő vektorok elleni növényvédő szeres védekezést is;

bc) a szaporító- és ültetési anyag kórokozó-mentességének biztosítása érdekében a szőlő sárgaság jellegzetes tüneteit mutató minden szőlőnövényt el kell távolítani,

bd) minden Clematis vitalba növényt gyökérzetükkel együtt el kell távolítani és meg kell semmisíteni. Ahol a gyökérzet eltávolítása nem lehetséges, a föld feletti részek megsemmisítése után az újonnan előtörő sarjakat időről időre meg el kell távolítani, és

be) szőlőiskola és szőlő szaporító-alapanyag termő terület nem létesíthető a kórokozóval fertőzöttnek minősített terület határától számított 100 méter távolságon belül.”

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv megítélése szerint a mezőgazdasági termelés zavartalanságának, továbbá az egészséges környezethez fűződő jog biztosítása érdekében, a különféle zárlati vagy vizsgálatköteles nem zárlati károsítók elleni védekezés, össztársadalmi érdek, így a védekezési késedelem, illetve e kötelezettségek teljesítésének elmaradása adott esetben jelentős vagy helyrehozhatatlan kárral járhat.

A határozat közhírré tétel útján történő közlése az Éltv. 42. § (3) bekezdése, illetve az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL törvény (a továbbiakban: Ákr.) 89. § (1) bekezdésén alapul, mivel a védekezésre kötelező, valamint a közérdekű védekezést elrendelő határozat közhírré tétel útján közölhető akkor is, ha az ügyfelek köre pontosan nem megállapítható.

Az ügyfelek figyelmeztetése a növényvédelmi bírság kiszabásának lehetőségére az Éltv. 60. § (1) bekezdés a) pont alapján történt.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a fentiekre tekintettel a határozat azonnali végrehajtását rendelte el a Rendelet 7. § (2) bekezdése, 8. és 9. § , valamint az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) 84. § a) pontja alapján.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv hatáskörét az Éltv 32. § (4) c) pontja, 37. § (2) c) és g) pontja, és 57. § o) pontja, valamint a Rendelet 9. §-a állapítja meg.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv illetékességét a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi, kerületi) hivatalokról szóló 568/2022. XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése, továbbá a kijelölő rendelet 3. § (2) bekezdés és a 14. § (4) bekezdése határozza meg.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv hatáskörét és illetékességét a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII.2.) Korm. Rendelet 13. § f) pontja állapítja meg.

Az ügyfél figyelmeztetése a növényvédelmi bírság kiszabásának lehetőségére az Éltv. 60. § (1) a) pontján alapul.

A határozat az Ákr. 80. § (1) bekezdésének és 81. § (1) bekezdésnek megfelelően került kiadásra.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás az Ákr. 114. § (1) bekezdésen alapul.

Az Ákr. 112. § (1) bekezdése alapján a hatóság határozata ellen önálló jogorvoslatnak van helye. Az Ákr. 114. § (1) bekezdése szerint az ügyfél – az önálló jogorvoslattal nem támadható végzések kivételével – a véglegessé vált döntés ellen közigazgatási pert indíthat.

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 39. § (1) bekezdése szerint a keresetlevelet - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a vitatott közigazgatási cselekmény közlésétől számított harminc napon belül kell a vitatott cselekményt megvalósító közigazgatási szervhez kell benyújtani. A Kp. 28. § (1) bekezdése a beadványt elektronikus úton vagy postai úton kell benyújtani, a postai úton benyújtott beadvány előterjesztési ideje a postára adás napja.

A Kp. 39. § (2) bekezdése szerint, a jogi képviselő nélkül eljáró felperes a keresetlevelet jogszabályban meghatározott nyomtatványon is előterjesztheti. A Kp. 39. § (3) bekezdése alapján a keresetlevelet határidőben benyújtottnak kell tekinteni, ha azt a jogi képviselő nélkül eljáró felperes – határidőn belül – tévesen a bírósághoz vagy a közigazgatási szerv jogorvoslati szervéhez nyújtotta be. Ebben az esetben a keresetlevelet haladéktalanul meg kell küldeni az (1) bekezdés szerinti közigazgatási szervnek. A Kp. 39. § (3a) bekezdése szerint a keresetlevelet határidőben benyújtottnak kell tekinteni, ha azt a felperes a közigazgatási cselekmény jogorvoslati záradékának megfelelően nyújtotta be, vagy arra figyelemmel nyújtotta be a bírósághoz, hogy az (1) bekezdés szerinti közigazgatási szerv az elektronikus ügyintézés feltételeit átmenetileg vagy tartósan nem biztosítja. A bíróság a keresetlevelet haladéktalanul megküldi az (1) bekezdés szerinti közigazgatási szervnek.

A Kp. 12. § (1) bekezdése szerint, a törvényszék hatáskörébe tartoznak azok a közigazgatási perek és egyéb közigazgatási bírósági eljárások, amelyek elbírálását törvény nem utalja a Kúria hatáskörébe. A Kp. 12. § (2) bekezdése alapján megállapítottam, hogy jelen határozat ellen indított közigazgatási per elbírálása nem tartozik a Kúria hatáskörébe. A bíróságok elnevezéséről, székhelyéről és illetékességi területének meghatározásáról szóló 2010. évi CLXXXIV. törvény 3/A. §-a szerint a közigazgatási kollégiummal működő törvényszékek közigazgatási jogvitákban a 4. melléklet alapján meghatározott illetékességi területen járnak el. A 4. melléklet 6. pontja szerint a Pécsi Törvényszék illetékességi területe közigazgatási jogvitákban Tolna vármegyére is kiterjed.

A Kp. 29. § (1) bekezdése szerint az elektronikus kapcsolattartásra a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni. A Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX törvény 605. § [Választható elektronikus kapcsolattartás] (1)-(3) bekezdése alapján a perben az elektronikus kapcsolattartásra nem köteles fél vagy a jogi képviselőnek nem minősülő képviselője a keresetlevelet, továbbá minden egyéb beadványt és ezek mellékletét, valamint okiratot (e fejezetben a továbbiakban együtt: beadvány) választása szerint elektronikus úton is benyújthatja, az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon. Az elektronikus úton történő kapcsolattartásra vonatkozó bejelentést a fél vagy a képviselő az eljárás bármely szakaszában megteheti az eljáró bíróságnál. A beadvány elektronikus úton történő benyújtását az (1) bekezdés szerinti elektronikus út vállalásának kell tekinteni. Az (1) bekezdés szerinti elektronikus út választása esetén az eljárás folyamán – ideértve az eljárás minden szakaszát és a rendkívüli perorvoslatot is – a fél, illetve képviselője köteles a bírósággal a kapcsolatot elektronikus úton tartani és a bíróság is valamennyi bírósági iratot elektronikusan kézbesít a részére, kivéve a tárgyaláson csatolt vagy kézbesíthető iratot, illetve határozatot.

A Kp. 77. § (1) bekezdése szerint, ha egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek, a bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz. A Kp. 77. § (2) bekezdése értelmében tárgyalás tartását a felperes a keresetlevélben kérheti, a tárgyalás tartása iránti kérelem elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye. Tárgyalás tartása a perbelépési kérelemben, illetve a perbevonásától vagy a perbeállítástól számított tizenöt napon belül is kérhető.

A Kp. 39. § (6) bekezdése szerint, ha törvény eltérően nem rendelkezik, a keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény hatályosulására halasztó hatálya nincs. A Kp. 50. § (1) bekezdése szerint, akinek jogát, jogos érdekét a közigazgatási tevékenység vagy az azzal előidézett helyzet fenntartása sérti, a közvetlenül fenyegető hátrány elhárítása, a vitássá tett jogviszony ideiglenes rendezése, illetve a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása érdekében a perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságtól az eljárás során bármikor azonnali jogvédelmet kérhet. A Kp. 50. § (2) bekezdése szerint azonnali jogvédelem keretében kérhető a) a halasztó hatály elrendelése, b) a halasztó hatály feloldása, c) ideiglenes intézkedés, illetve d) előzetes bizonyítás elrendelése. A Kp. 50. § (4) bekezdése szerint a kérelemben részletesen meg kell jelölni azokat az indokokat, amelyek az azonnali jogvédelem szükségességét megalapozzák, és az ezek igazolására szolgáló okiratokat csatolni kell. A kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell.

A Kp. 52. § (1) bekezdése szerint, ha a keresetlevél benyújtásának nincs halasztó hatálya, a bíróság elrendelheti annak részleges vagy teljes halasztó hatályát. A halasztó hatály elrendelése esetén a közigazgatási cselekmény nem hajtható végre, annak alapján jogosultság nem gyakorolható, és egyébmódon sem hatályosulhat. A Kp. 52. § (2) bekezdése szerint, a végrehajtás a kérelemnek a végrehajtást foganatosító szerv tudomására jutásától annak elbírálásáig, de legkésőbb az elbírálásra nyitva álló határidő elteltéig nem foganatosítható, kivéve, ha a közigazgatási szerv a cselekményét azonnal végrehajthatónak nyilvánította. A tudomásszerzésig foganatosított végrehajtási cselekmények a bíróság eltérő rendelkezésének hiányában hatályban maradnak.

A közigazgatási per illetékének mértékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 45/A. § (1) bekezdése, 59. § (1) bekezdése, valamint 62. § (1) bekezdés h) pontja határozza meg és rendelkezik a tárgyi illeték feljegyzési jogról.

Szekszárd, elektronikus aláírás napján

Dr. Horváth Kálmán főispán nevében és megbízásából:

Tisztelettel: Németh Judit

Digitálisan aláírta: Németh Judit
Dátum: 2024.01.04 11:13:25 +01'00'

Németh Judit
osztályvezető

Melléklet: Térképvázlat a kijelölt területekről

Országos program a betegség terjedésének megakadályozására

A hatóság:

a fertőzésmentes területek védelme érdekében:

- intenzív felderítési programot működtet az országos helyzetkép felméréséhez
- felhívásokat ad ki a terjesztő kabóca elleni védekezések időzítéséhez
- kötelező védekezést ír elő szaporítóanyag-termő területeken
- felszólítja a termelőt az elhanyagolt ültetvények felszámolására

a már bekövetkezett fertőzések felszámolására:

a fitoplazmával fertőzöttnek kimutatott tőkék körüli

1 km sugarú területen:

- elrendeli minden fertőzött és a szőlősárgaság-betegség jellegzetes tüneteit mutató tőke megsemmisítését
- megtiltja a szőlő-szaporítóanyag forgalmazását és szállítását
- megtiltja az új szaporítóanyag-termő terület létesítését

4 km sugarú területen

- fokozott felderítést és kötelező védekezési programot ír elő
- intézkedik az elhanyagolt ültetvények felszámolásáról

Látogasson el honlapunkra:

Kinek mi a szerepe az országos védelmi programban? - a Nemzeti Készenléti Terv tartalmazza - http://portal.nebih.gov.hu/web/guest/-/bejelentes-kotelezett-karositok
MIKOR végezzem a kezeléseket? - https://karositomonitoring.nebih.gov.hu
MIVEL végezhetem a kezeléseket? - https://novenyvedoszer.nebih.gov.hu
HOL kaphatok tájékozatást? - http://portal.nebih.gov.hu/kormanyhivatalok
HOL találom a növényegészségügyi információkat? - http://portal.nebih.gov.hu/novenyegeszsegugy

Értesítse hatóságunkat, ha gyanúja van a szőlő aranyszínű sárgaságbetegség jelenlétére!

nébih
1024 Budapest, Keleti Károly u. 24.
portal.nebih.gov.hu • ugyfelszolgalat@nebih.gov.hu

2020. 02.

NYITOTT SZEMMEL
A NEM-HONOS KÁROSÍTÓK ELLEN

NÖVÉNY-EGÉSZSÉGÜGYI INFORMÁCIÓS OLDALAK

Szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma

'Candidatus Phytoplasma vitis', **Grapevine flavescence dorée (FD) phytoplasma**

Az aranyszínű sárgaságbetegséget okozó Grapevine flavescence dorée (FD) phytoplasma a szőlő egyik legveszélyesebb karantén kórokozója, amely bejelentési kötelezettség alá tartozik. A kórokozó Európa számos országában már jelen van szőlőn. Hazánkban 2013 augusztusában észlelte először a Zala Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága, Lenti város határában.

Háromszög alakú levélsodródás

Miért jelent veszélyt?

- a fertőzés következtében a szőlőtőkék **terméshozama 20-50%-kal csökkenhet**
- a **tőkék 80-100%-a is megfertőződhet** a fitoplazmával, fogékony fajták esetében **néhány év** leforgása alatt ki is **pusztulhatnak**
- a **betegség elleni védekezéshez** jelenleg **nem áll rendelkezésre megfelelő növényvédő szeres eljárás**

Milyen növényeket fertőz?

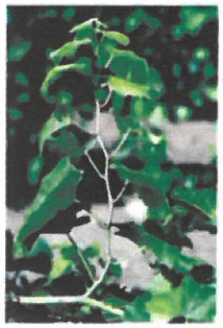
Csak a szőlőn okoz gazdasági kárt!

Az európai szőlő szinte mindegyik fajtája fogékony a betegségre, különösen a Chardonnay, valamint a Cabernet sauvignon, a Sauvignon blanc, a Pinot noir és az Olaszrizling. Az amerikaialany-fajtákat többnyire tünetmentesen fertőzi. A erdei iszalag, az éger és a bálványfa is gazdanövénye, amelyből a terjesztő rovarral átkerülhet a korokozó a szőlőre.

Hogyan ismerjük fel, milyen tünetek utalnak a jelenlétére?

Az FD fitoplazma tünetei megegyeznek a szintén sárgaságbetegséget okozó, Magyarországon gyakran előforduló sztolbur fitoplazmáéval. A két korokozót kizárólag **laboratóriumi módszerekkel lehet elkülöníteni.** A környezeti hatások (aszály) és a tápanyaghiány okozta elváltozásokkal azonban a sárgaságbetegségek tünetei nem keverhetőek össze.
Az aranyszínű sárgaság terjedése járványszerű, az újabb növények fertőződése egy-egy beteg tőke körül foltszerűen következik be és látványos pusztulást okoz.

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

Ízközök rövidülése

Egyenetlen fásodás

A beteg szőlőtőke fejlődése már tavasztól visszamarad, néha hajtások sem képződnek. A fogékony fajtáknál a **fásodás elmarad**, a vessző elvékonyodik és gumiszerűvé válik. Ha a tőke a tenyészidő során később fertőződik, a megindult **fásodás megáll.**

A hajtásokon az első, enyhe sodródást mutató levelek a nyár közepén jelennek meg. A tünetek fokozatosan erősödnek, és kialakul a betegségre jellemző, levél fonáka felé történő, **háromszög alakú sodródás.**

Levél vörösödése kék bogyójú fajtán

Erős fertőzés fehér bogyójú fajtán

A napnak kitett levélrészeken, a fehér bogyójú fajtáknál, a levéllemez részleges vagy teljes sárgulása, kék bogyójú fajtáknál vörösödése figyelhető meg. Mindkét esetben a levélfelület fémes színezetet kaphat.

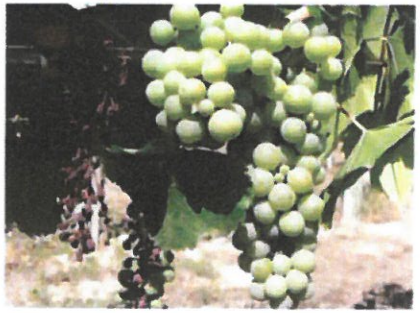
Augusztus és szeptember hónapokban a **főerek mentén krémsárga foltok** jelennek meg, amelyek fokozatosan terjednek a levélfelületen, végül a **teljes levél elszárad**. Az így elhalt, megkeményedett levelek ősszel **később hullanak le,** mint az egészségesek. Télen a be nem érett **vesszők elfeketednek és elpusztulnak.** A következő tavasszal a megmaradt rügyekből keletkező **virágzat leszárad**, kevesebb fürt képződik. Késői fertőzés esetén a **bogyók zsugorodnak, megbarnulnak,** rossz ízűvé válnak.

Levél sárgulása

Zsugorodó bogyók

Megbarnult bogyók

Hogyan terjed a betegség és mit tehetek ellene?

A korokózó a fertőzött növény háncsrészében él, önállóan és mechanikai úton továbbterjedésre nem képes, azonban **terjed:**

szaporítóanyaggal

Nagy távolságokra, elsősorban fertőzött szaporítóanyaggal kerülhet.

Mit tehetek?

Ültessen hatóságilag ellenőrzött szaporítóanyagot!

fertőzési forrásként szolgáló vadon élő gazdanövények jelenlétével

Mit tehetek?

Tisztítsa meg az erdei iszalagtól ültetvényét!

terjesztő rovarral (amerikai szőlőkabóca)

Fiatal és idősebb lárvák

Kifejlett kabóca

Levedlett lárvaburok

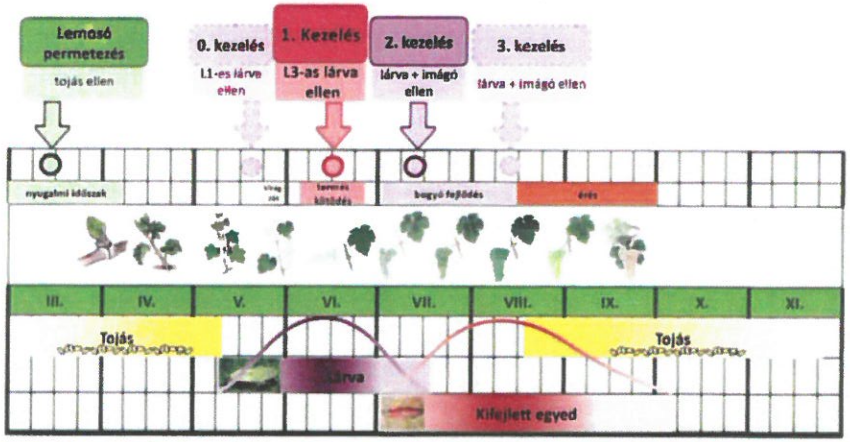
A kabóca testében felszaporodó kórokozó a rovar **szívogató táplálkozása során kerül át** a közeli szőlőültetvények egészséges növényeibe.

Mit tehetek?

Védekezzen a kabócák ellen!

- égesse el a tél végi nyesedéket
- permetezzen
  - tojások ellen olajtartalmú szerekkel, a nyugalmi időszakban
  - lárvák és a kifejlett egyedek ellen, a tenyészidőszakban

Az amerikai szőlőkabóca életciklusa és az ellene javasolt védekezések időzítése

ALSÓPATLAN
Zomba
Harc
ANDORMAJOR
Sióagárd
ZOMBA MxTrack Crosspálya, Langer
Zomba 078/33
TABÓD
Tolna Megyei Önkormányzat
SZETGÁL-SZŐLŐHEGY
PALÁNK
PALÁNKI-SZIGET
Paradicsompusztai Tőzeg tavak
TABÓDSZERDAHELY
Sötétvolgyi horgásztó
Sötétvolgyi kilátó
Kakasd
Bátai kereszt kilátó
BARTINA
Szekszárd
Hilcz és Fia Kft
Image © 2023 Airbus
Image © 2023 Maxar Technologies
Image © 2023 CNES / Airbus
Google Earth
1985
Képek dátuma: 8/31/2022 46°22'15.09" É 18°41'17.65" K magasság 225 m szemmagasság: 13.38 km